

A long-exposure photograph of a city at night, likely Stockholm, Sweden. The image shows a bridge with light trails from cars, a river, and several buildings with lit-up windows. A prominent church spire is visible in the background against a dark blue sky.

SVERIGE TAR POSITION UNDER PANDEMIN

GLOBAL EXPORT
December 2021

FÖRORD

Svensk ekonomi har klarat sig förhållandevis väl under pandemin, inte minst i ett europeiskt perspektiv. Fallet i BNP blev betydligt lindrigare i Sverige och ekonomin är redan tillbaka på förkrisnivå. En bidragande faktor till detta är att världshandeln återhämtade sig snabbt – redan hösten 2020. Öppna gränser och frihandel är särskilt viktigt för en liten öppen ekonomi som den svenska med ett stort utlandsberoende. Under pandemiåret 2020 utvecklades svensk export betydligt bättre än världsmarknaden. Sverige stärkte därmed sin position på den globala exportmarknaden och ökade sin marknadsandel till drygt 1,2 procent efter att ha legat stabilt på omkring 1,1 procent mellan 2015-2019. Om detta är ett trenderbrott eller snarare en pandemieffekt är för tidigt att uttala sig om. Men att Sverige tog marknadsandelar inom varugrupper som elektronik, läkemedel och trävaror – som alla påverkades kraftigt av ökad efterfrågan under pandemin – indikerar att det åtminstone delvis är en pandemieffekt. Under 2020 fortsatte Asien att gå starkt och blev den ledande aktören på exportmarknaden. Europas andel av världsexporten var oförändrad medan Nordamerika tappade mark.

Pandemin är inte över än men sannolikt har vi det värsta bakom oss. Massiva återhämtningspaket har sjösatts världen över med fokus på digitalisering och grön omställning. Sverige och svenska företag ligger i framkant inom dessa områden med innovativa hållbara lösningar. Om dessa når ut till den globala marknaden kan Sverige mycket väl fortsätta att ta andelar på den globala exportmarknaden!

Lena Sellgren
Chefekonom
Business Sweden

LENA SELLGREN

Chefekonom
Business Sweden

STÄRKT SVENSK POSITION PÅ DEN GLOBALA EXPORTMARKNADEN

Sveriges andel av den globala varuexportmarknaden har under perioden 2015-2019 legat på en stabil nivå. Uppdaterad statistik från FN (UN Comtrade) visar att Sveriges andel av den globala marknaden för varuexport ökade med 9 procent under pandemiåret 2020 till 1,2 procent, från 1,1 procent föregående år. Att Sverige tar andelar på den globala exportmarknaden beror på att svensk exportindustri presterade bättre än världsmarknaden under krisen. Sammantaget minskade svensk varuexport (i löpande priser) med knappt 4 procent under pandemiåret. Nedgången i svensk export var förhållandevis liten i jämförelse med utvecklingen på världsmarknaden där den totala globala exporten föll med 7 procent. Om man tittar på varugruppernivå finns det dock vissa skillnader som indikerar att Sveriges

ökade marknadsandel, åtminstone delvis, är en pandemieffekt. Under 2020 har Sverige haft betydligt gynnsammare utveckling än världsmarknaden, det vill säga tagit marknadsandelar, inom varugrupperna kemi inklusive läkemedel, trävaror, elektronik, instrument (mät- och kontrollinstrument som används frekvent inom sjukvården), vilket alla är varugrupper som påverkats av en kraftigt ökad efterfrågan på grund av pandemin. Samtidigt har Sverige tappat marknadsandelar inom framför allt petroleum och elektricitet.

SVERIGE TOG EXPORT-MARKNADSANDELAR

Exporten är en viktig motor i svensk ekonomi och utgör omkring hälften av BNP. Varuexporten utgör drygt två tredjedelar av den totala

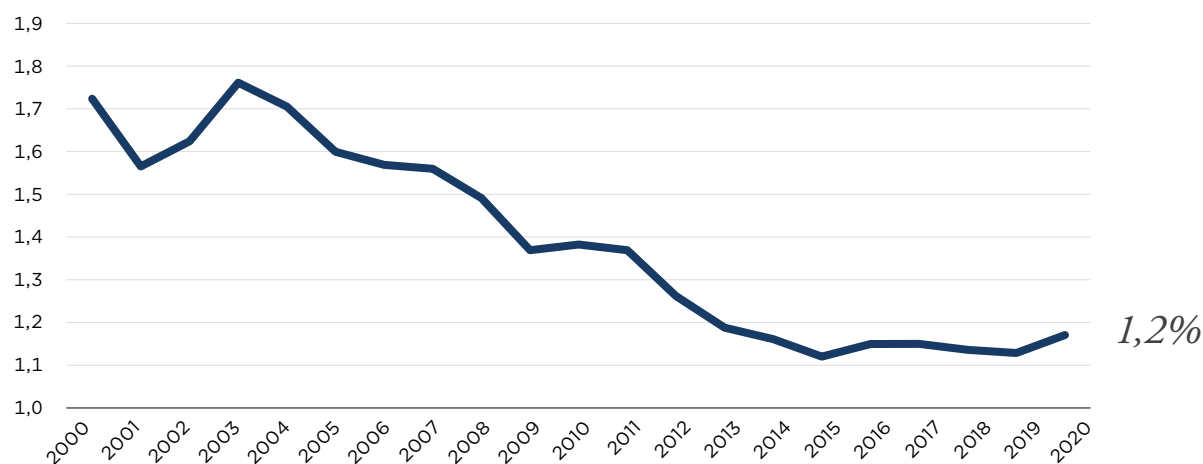
Sverige tog marknadsandelar 2020

Svensk export av "pandemivaror" drev utvecklingen

Asien gynnas av stark efterfrågan på elektronik

SVERIGE TOG MARKNADSANDELAR UNDER PANDEMIN

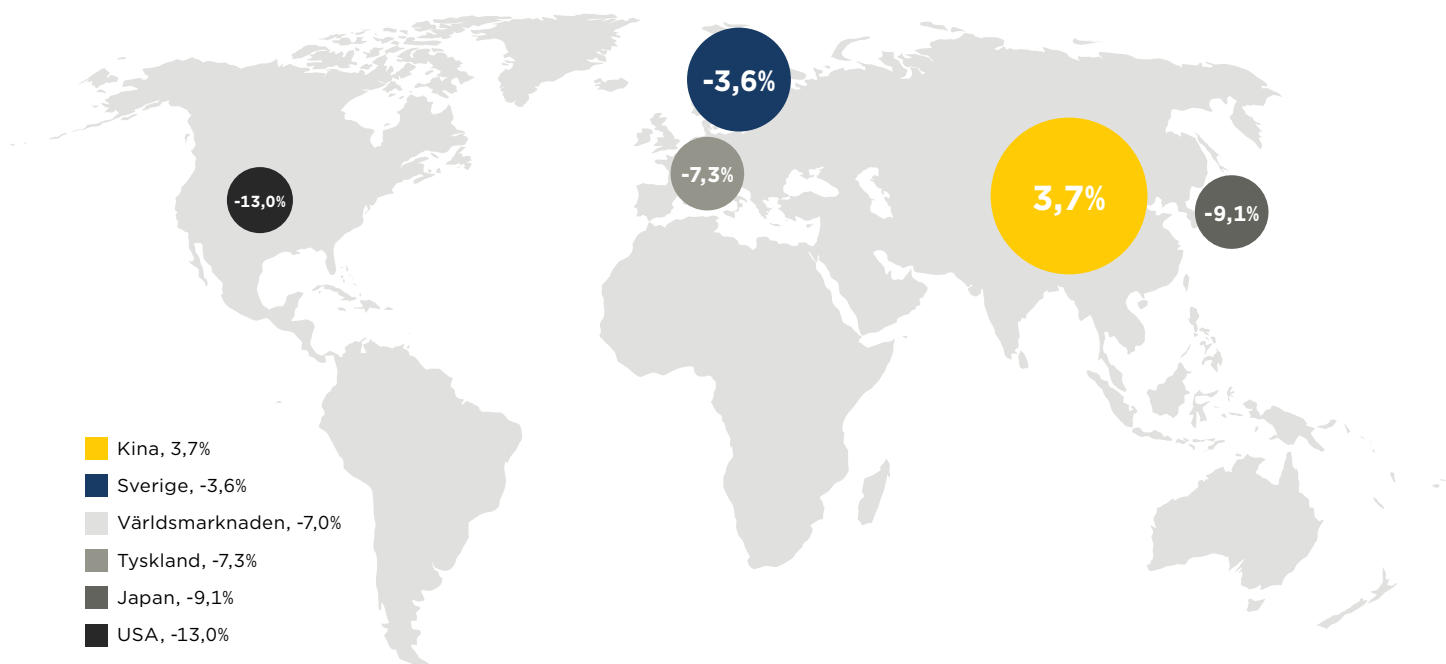
Sveriges exportmarknadsandel* 2000-2020, procent

*Andel av världsmarknaden, se definitionen i appendix "Om global export".

SVENSK EXPORT PRESTERADE BÄTTRE ÄN VÄRLDSMARKNADEN UNDER PANDEMIN

Exportutveckling för varor för Sverige och utvalda länder, procentuell förändring, 2020

exporten och utvecklingen av varuexporten är därför av stor betydelse för den totala exporten. Sveriges varuexportmarknadsandel föll under en lång period trendmässigt från omkring 1,8 procent 2000 till omkring 1,1 procent 2015. Sedan 2015 har Sveriges exportmarknadsandel legat stabilt på denna nivå. Under 2020, som präglats av pandemin, ökade Sverige sin exportmarknadsandel med 9 procent till drygt 1,2 procent av världens samlade export.

Det finns flera faktorer som ligger bakom det trendmässiga fallet i svensk exportmarknadsandel från början av 2000 fram till 2015. En förklaring är att finanskrisen 2008 ledde till ett stort fall i investeringar i flertalet av Sveriges viktigaste handelspartners – inte minst i Europa dit omkring 70 procent av svensk export går. Fallet i investeringar resulterade i en minskad efterfrågan på särskilt verkstadsvaror, varor som Sverige i stor utsträckning exporterar. Verkstadsprodukter såsom maskiner, fordon, elektronik, telekom och instrument utgör 40 procent av Sveriges totala varuexport. En annan viktig förklaring är att tillväxtekonomierna i framför allt Asien har fått en allt starkare ställning på den globala varuexportmarknaden. Kinas marknadsandel har växt från obetydliga 4 procent år 2000 till att vara den överlägset största varuexportören

i världen. Kinas framgångshistoria började när landet blev medlem Världshandelsorganisationen (WTO) 2001. Under pandemin fortsatte landet att öka sin andel av den globala exporten till 15 procent 2020, från omkring 14 procent 2019. Att tillväxtekonomierna ökar sin export snabbare än Sverige är emellertid en förväntad utveckling i takt med att ekonomierna utvecklas och blir alltmer avancerade.

Sveriges exportutveckling var dock mer gynnsam 2020 än världsmarknaden. Världsmarknadens samlade export föll med 7 procent ifjol, medan Sveriges export endast föll med 4 procent (löpande priser). Sveriges export minskade betydligt mindre än exporten i flera stora länder som exempelvis Tyskland och USA. Världens största varuexportör Kina uppvisade till och med en positiv exportutveckling under året. En förklaring till den starka exportutvecklingen i Kina i fjol är att pandemin slog till tidigt under året och att myndigheterna snabbt fick bukt på smittspridningen i landet. Kina, och många andra ekonomier i Asien, har dessutom en ledande position som global leverantör av elektronik och medicinska produkter som utvecklades starkt under året. Kina har dessutom haft en starkare utveckling än världsmarknaden ända sedan 2000. Det är dock

viktigt att understryka att samtliga beräkningar utgår från löpande priser i amerikanska dollar (USD). Det innebär att pris- och valutaeffekter påverkar resultaten och att de därför ska tolkas med försiktighet. I Global Export 2019 finns en faktaruta som övergripande förklarar betydelsen av pris- och valutaeffekter.

ASIEN FORTSÄTTER ATT TA MARKNADSANDELAR

Att tillväxtmarknaderna – särskilt i Asien – tar en allt större plats på världsmarknaden blir tydligt när fördelningen av världens samlade varuexport per region år 2000 jämförs med 2020. Europa och Nordamerika förlorar sammantaget andelar på den globala varuexportmarknaden, medan Asien tar en allt större andel. Europas andel av den totala varuexporten har minskat från 42 till 38 procent, medan Asien och Oceanien har ökat sin andel på exportmarknaden påtagligt, från 30 procent år 2000 till 40 procent 2020. Asien ökade sina andelar särskilt mycket under pandemin med 2 procentenheter från 38 procent 2019. Nordamerika har tappat en relativt stor del av världsexportandelen, från 19 procent 2000 till 13 procent 2020. Andelarna för Sydamerika, Afrika och Mellanöstern är betydligt lägre och i princip oförändrade över tiden. Afrika har dock minskat sin andel under perioden om än i betydligt måttligare omfattning från omkring 2 procent 2000 till 1,5 procent 2020.

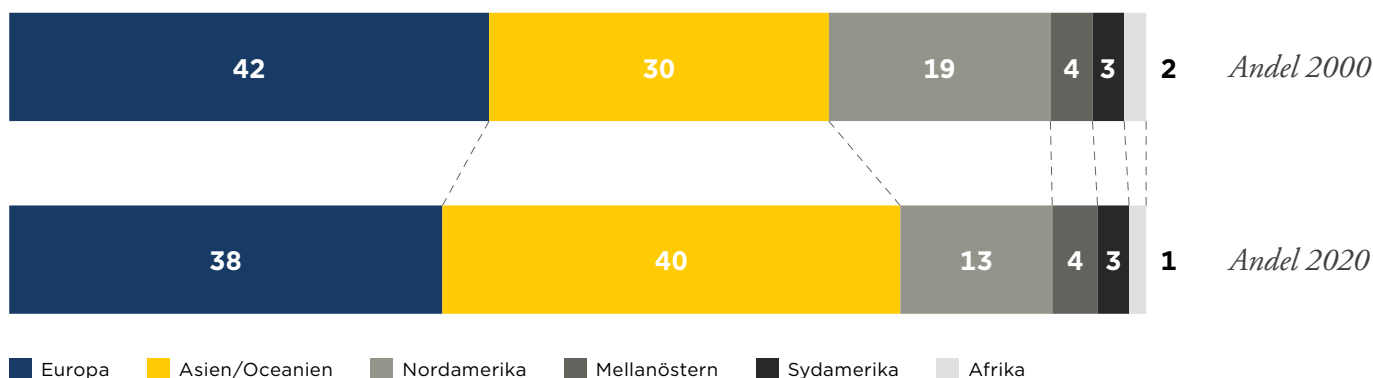
För Europa och Asien skedde de stora förändringarna mellan 2003 och 2010 då Europas andel krympte från 47 till 39 procent, samtidigt som Asiens växte från 28 till 36 procent.

De asiatiska ekonomierna har utvecklats starkt under perioden vilket har bidragit till en ökad export från regionen. I takt med att ekonomierna växer sker en kontinuerlig omstrukturering av ekonomierna. Bland annat har exporten från regionen gått från enklare varor liksom textilier och livsmedel till allt mer förädlade produkter och kapitalvaror vilket bidrar till ett ökat värde av den totala varuexporten. En förutsättning för den snabba exportutvecklingen i regionen – inte minst i Kina – har varit det massiva inflödet av utländska direktinvesteringar och utbyggnaden av infrastrukturen. I takt med att Asien tar marknadsandelar minskar andelen av den totala exporten för en mer mogen region såsom Europa och Nordamerika.

För Nordamerikas vidkommande minskade exportmarknadsandelen framför allt innan finanskrisen, mellan 2001 och 2008 då andelen minskade från 19 till 13 procent. Från och med 2014 kan man ana en svagt uppåtående trend i Nordamerikas exportmarknadsandel. Nordamerika, och särskilt USA, har ökat sin attraktionskraft för tillverkande företag sedan finanskrisen. Sydamerika hade en svagt uppåtående trend mellan 2002 och 2011 och därefter har exportmarknadsandelen stadigt minskat och är idag på en något lägre nivå som för 20 år sedan. Mellanöstern uppvisade en positiv trend mellan åren 2001 och 2014, men därefter har exportmarknadsandelen minskat kraftigt, från nästan 7 procent när den var som högst ned till drygt 4 procent 2020. Afrikas andel har legat omkring 2-3 procent under perioden. Därefter har andelen fallit tillbaka något under pandemin till omkring 1,5 procent 2020.

ASIENS MARKNADSANDELAR FORTSÄTTER ATT ÖKA

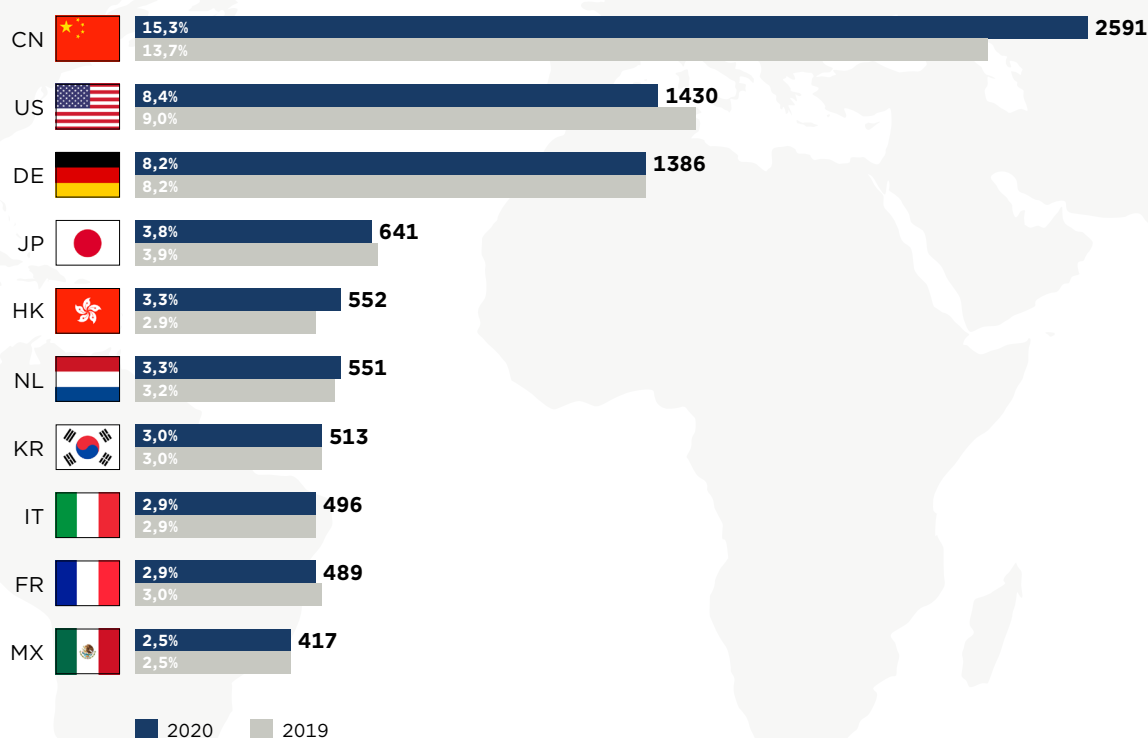
Fördelning av världsexporten* per region under perioden 2000–2020, procent

* Världens totala export (dvs. inte världsmarknaden enligt definitionen i appendix "Om global export").

TOPP 10 VARUEXPÖRTÖRER

Andel av världsexporten i procent respektive export i miljarder USD (2020)

KINA - VÄRLDENS STÖRSTA VARUEXPÖRTÖR

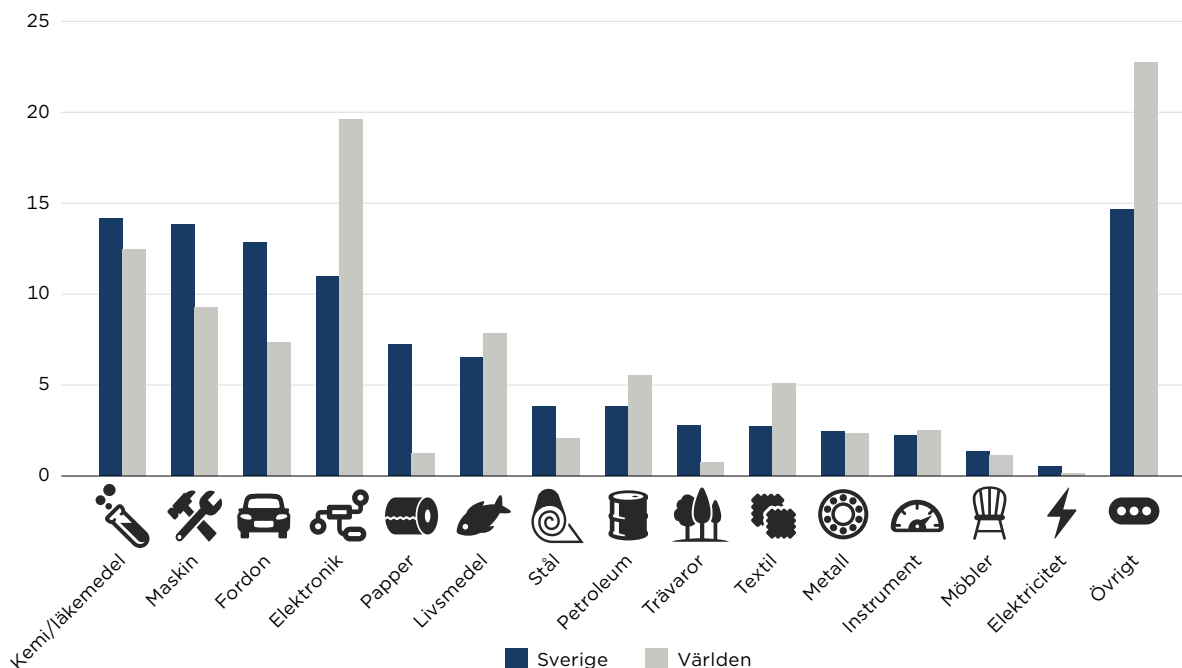
Kina, som idag är världens största varuexportör, bidrar starkt till Asien och Oceaniens ökade betydelse i världshandeln. Kina exporterade varor till ett värde på nästan 2 600 miljarder USD år 2020 och står för drygt 15 procent av den totala världsexporten. USA och Tyskland, som är världens andra respektive tredje största exportör, exporterar varor för drygt 1 400 miljarder USD vardera. Tillsammans står dessa tre länder för lite mer än 30 procent av totala varuexporten i världen. Japan, Sydkorea, Nederländerna, Hong Kong, Frankrike, Italien och Mexiko är också stora aktörer på den globala marknaden för varuexport om än med betydligt mindre andelar. Sammantaget står dessa länder för 22 procent av världens varuexport.

För att nyansera bilden av Kina som en dominerande spelare kan det vara värt att

påminna om att utländska företag – främst amerikanska och europeiska – svarar för omkring 40 procent av Kinas varuexport enligt kinesisk tulldata. Utvecklingen de gångna 20 åren beror, till en betydande del, på att amerikanska och europeiska företag har flyttat sin produktion till Kina. Det har varit kostnads- mässigt mer gynnsamt att producera varorna där, och man har upptäckt fördelarna med att producera för en snabbväxande regional marknad. Regionaliseringstrenden har bidragit till en ökad tillväxt och intraregional export i Asien. Den ändrade spelplanen för globalt verk-samma industriföretag med allt mer marknads-nära tillverkning i de tre stora produktionsregio-nerna Nordamerika, Europa och Asien påverkar hur den svenska exporten kommer att utveck-las framöver (se bland annat Business Swedens rapporter [Ändrad spelplan för industrin](#) och [Rätt plats för produktion](#)).

VERKSTADSINDUSTRIN DOMINERAR SVENSK EXPORT

Sverige och världens varuexport fördelad per varugrupp, 2020, procent

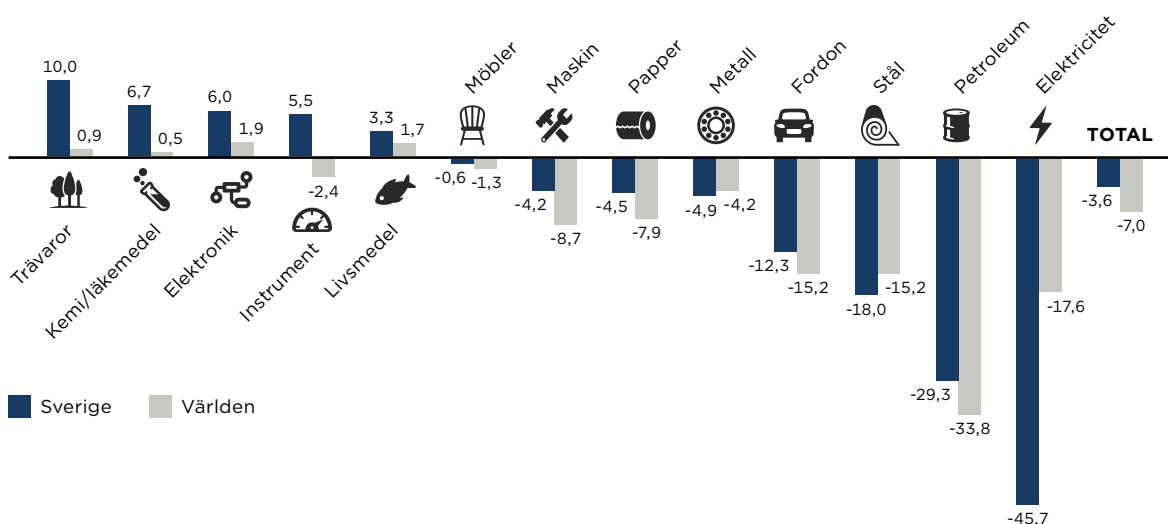
SVENSK EXPORT AV "PANDEMIVAROR" ÖKADE UNDER 2020

Verkstadsindustrin, och särskilt maskin- och fordonsindustrin, dominerar svensk varuexport med 45 procent av den totala varuexporten. Men även exporten av kemi och läkemedel utgör en betydande andel. Svensk export av kemi och läkemedel ökade med nästan 7 procent under pandemiåret, vilket har lett till att varugruppen under året stod för störst andel av den svenska exporten 2020 på omkring 14 procent. Även elektronik, massa och papper samt livsmedel utgör viktiga varugrupper.

Jämfört med världsmarknadsexporten står svensk varuexport för en betydligt större andel export av fordon och maskiner, liksom papper, stål och trävaror. Den globala exporten har större tyngd inom särskilt elektronik, vilket bland annat sedan länge är den största varugruppen i Kinas varuexport. Elektronik utgör hela 36 procent av Kinas varuexport vilket utgör 28 procent av den globala elektronikexporten. En stor del av den globala exporten finns även i någon av de kategorier som döljer sig bakom stapeln *Övrigt* i grafen ovan (bland annat kläder och skor och mineraliska bränslen).

SVERIGE PRESTERADE BETYDLIGT BÄTTRE INOM "PANDEMIVAROR"

Exportvaruutvecklingen inom olika varugrupper, 2020, årlig procentuell förändring

Som tidigare nämnts visade 2020 på ett trendbrott från de senaste årens stabila utveckling av den svenska varuexportmarknadsandelen som ökade ifjol. Om det håller i sig eller om det var en tillfällig pandemieffekt återstår att se. Det finns dock vissa skillnader om man tittar på varugruppernivå som indikerar att det åtminstone delvis är en pandemieffekt. Under 2020 har Sverige haft en betydligt gynnsammare utveckling än världsmarknaden, det vill säga tagit marknadsandelar, framför allt inom varugrupperna *kemi inklusive läkemedel, trävaror, instrument* och *elektronik*. Samtliga av dessa är varugrupper som påverkats av en kraftigt ökad efterfrågan på grund av pandemin. Samtidigt har Sverige tappat marknadsandelar inom framför allt *petroleum* och *elektricitet*.

Om man istället tittar på utvecklingen i ett lite längre perspektiv under det senaste decenniet, så har Sverige tagit marknadsandelar framför allt inom varugrupperna *fordon* och *elektricitet*. De varugrupper man framför allt har haft en mindre gynnsam utveckling än världsmarknaden, det vill säga tappat marknadsandelar, inom är *elektronik, metallindustri* och *möbler*. Asien har tagit marknadsandelar inom majoriteten av dessa varugrupper och har endast presterat sämre än världsmarknaden inom varugruppen instrument. Nordamerika har istället presterat sämre i flertalet varugrupper förutom *petroleum, fordon* och *elektricitet* där de presterat märkbart bättre. Europa har utvecklats väl i linje med världsmarknaden men tagit andelar inom *fordon* och *instrument*.

BRED UPPGÅNG I DEN ASIATISKA VARUEXPORTEM

Exportutveckling per varugrupp och region, procentuell förändring 2020 jämfört med 2010

	Världen	Sverige	Europa	Asien och Oceanien	Nordamerika	Sydamerika	Afrika
Maskinindustri 	20	0	14	43	9	-25	-20
Fordon 	14	40	20	11	27	-50	45
Kemi inklusive läkemedel 	33	22	38	42	12	-13	43
Elektronik med telekom 	25	-24	11	51	11	-48	34
Massa och papper 	-1	-17	-9	53	-15	0	-10
Petroleum 	-40	-40	-39	-34	10	-21	-55
Livsmedel 	38	41	38	58	44	26	25
Stål 	-18	-27	-23	0	-31	-16	-42
Trävaror 	27	-1	24	24	37	45	7
Metallindustri 	33	-11	17	59	23	-16	-24
Instrument 	24	0	38	12	26	115	3
Möbler 	43	-6	27	80	22	-22	-38
Elektricitet 	-27	5	-29	67	-15	-24	48
TOTAL	16	-2	12	32	14	0	-4

 Starkare utveckling än världsexporten (> 5 procentenheter)

 Svagare utveckling än världsexporten (< 5 procentenheter)

Not. Färgkodningen indikerar utvecklingen per varugrupp och region jämfört med utvecklingen i den sammantagna globala exporten.

OM GLOBAL EXPORT

Business Sweden publicerar rapporten *Global Export* en gång per år. Rapporten ger en bild av hur svensk varuexport utvecklas i förhållande till den globala varuexportmarknaden.

FN:s databas UN Comtrade har använts för att ta fram varuexportsiffror för Sveriges totalt 32 viktigaste exportmarknader för åren 2000 till 2020. Analysen fokuserar dock på varuexportutvecklingen de senaste tio åren. UN Comtrade innehåller de flesta länders utrikeshandel nedbrutet på varugrupper enligt den så kallade SITC-nomenklaturen (revision 3). Alla uppgifter är i löpande priser (värde), uttryckt i USD. Att göra analysen av handelsströmmarna i värde utgör emellertid en begränsning och ger inte något tydligt svar på exportutvecklingen påverkat svensk ekonomi i termer av BNP och sysselsättning. Fastprisberäkningar saknas för många länder och för att kunna gå ned på varunivå tvingas man att hålla sig till värdeuppgifter.

De 32 utvalda konkurrentländerna omfattar Australien, Belgien, Brasilien, Danmark, Finland, Frankrike, Indien, Irland, Italien, Japan, Kanada, Kina, Mexiko, Nederländerna, Norge, Polen, Schweiz, Spanien, Storbritannien, Sverige, Tjeckien, Turkiet, Tyskland, och USA. Statistik är inte tillgänglig för alla länder. Länder som främst är råvaruexporterande är heller inte intressanta för oss att jämföra Sverige med. Analysen har därför begränsats till alla större länder som också i olika omfattning är ”konkurrentländer” till Sverige.

Varuexporten har delats upp i 13 varusegment som täcker nästan 85 procent av den svenska varuexporten. Varusegmenten är följande, med SITC-koder (Standard International Trade Classification, revision 3) inom parentes:

- *Livsmedel* (0, 1)
- *Trävaror/bearbetning* (24, 63)
- *Kemi inklusive läkemedel* (5)
- *Papper* (25, 64)
- *Petroleum och produkter* (33)
- *Elektricitet* (35)
- *Stål* (67)
- *Metallindustri* (69)
- *Maskinindustri* (71, 72, 73, 74)
- *Elektronik med telekom* (75, 76, 77)
- *Fordonsindustri* (78)
- *Möbler* (82)
- *Instrument* (87)

De viktigaste varugrupperna som hamnar utanför de 13 ovan nämnda är vissa mineraliska bränslen (SITC 32 och 34), kläder och skor (SITC 84, 85), diverse konsumentprodukter (SITC 89) till exempel sportartiklar, leksaker med mera samt icke-järnmetaller (SITC 68).

VARUGRUPPER

KEMI INKLUSIVE LÄKEMEDEL

Kemi inklusive läkemedel – som efter pandemin är den största varugruppen – står för 14 procent av svensk varuexport. Varugruppen består av kemiska produkter såsom kemikalier, gödningsprodukter och plaster, samt läkemedel. En betydande del av Sveriges kemiindustri ingår idag i internationella koncerner som Akzo Nobel, Nouryon, Perstorp och Borealis. Läkemedelsbranschen domineras av Astra Zeneca, ett av Sveriges största exportföretag. Ytterligare stora exportföretag i branschen är Sobi, Cytiva, Pfizer, Fresenius Kabi och Octapharma. Till läkemedel hör även att stora royaltyintäkter genereras, vilket registreras i tjänsteexporten som inte ingår i denna analys.

ELEKTRONIK MED TELEKOM

Elektronik med telekom inkluderar elektriska produkter och utrustning för till exempel generering och distribution av elektricitet, datorer och datorutrustning, elektroniska komponenter, hushållsapparater, samt telekommunikationsutrustning och ljud-, radio- och TV-produkter. Ericsson har traditionellt varit en stor exportör inom varugruppen. Sedan 2015 klassas Ericsson som ett tjänsteföretag. Trots omklassificeringen är Ericsson fortfarande en stor leverantör av basstationer, men en övervägande del av leveranserna sker från andra länder, så kallad trepartshandel (merchanting).

MASKININDUSTRI

Maskinindustrin har länge varit den största varugruppen inom svensk exportindustri. År 2020 omfattade maskinindustrin nästan 14 procent av Sveriges totala varuexport och blev därmed den näst största varugruppen. Maskinindustri avser maskiner för särskilda industrier, metallbearbetningsmaskiner och andra icke elektriska maskiner och apparater. Inom maskinindustrin finns många av Sveriges traditionella exportföretag så som ABB, Atlas Copco, SKF, Alfa Laval och Husqvarna. Andra stora exportbolag är Epiroc Rock Drills, Hexagon, Nibe, Systemair, Gunnebo och Valmet. Därutöver finns ett stort antal små och medelstora företag.

MASSA OCH PAPPER

I dagsläget är massa- och pappersindustrin den femte största varugruppen med drygt 7 procent av den svenska varuexporten. SCA, Metsä, Stora Enso, Billerud Korsnäs, Holmen, Södra Skogsägarna och Kappa Kraftliner är företag som dominerar marknaden. Exporten utgör en stor del – drygt 90 procent – av massa- och pappersföretagens produktion.

FORDONSINDUSTRI

Fordonsindustrin är den tredje största varugruppen och utgör nästan 13 procent av Sveriges totala varuexport. Kategorin består av fordon för vägar. AB Volvo, Volvo Cars och Scania är exempel på stora företag som dominerar branschen. Viktiga komponenttillverkare är Autoliv, Thule Group och Haldex.

LIVSMEDEL

I varugruppen livsmedel ingår bland annat kött-, mjölk-, och fiskprodukter, grönsaker och frukt, kaffe och te, sockerprodukter samt drycker och tobaksprodukter. Största svenska exportören är sedan flera år tillbaka Absolut Vodka, men även Åbro, Kopparbergs, Almondy, Annas Pepparkakor, Pågen, Wasa, Gevalia Löfbergs, Abba, med flera är stora exportörer. Svensk livsmedelsindustri utvecklas starkt, främst i länder i Västeuropa och har i många regioner blivit synonymt med kvalitet och säkerhet.

VARUGRUPPER

STÅL

I varugruppen stål ingår järn och stål. Sverige är idag en ledande nischproducent av olika typer av specialstål med aktörer som bland annat SSAB, Sandvik Materials Technology, Outokumpu, Ovako och Uddeholms. Det mesta av så kallat handelsfärdigt stål som levereras av stålföretagen i Sverige går på export, vilket innebär att alla stålföretag är exportörer.

INSTRUMENT

Instrument inkluderar olika typer av mät- och kontrollinstrument samt fotografiska och optiska instrument för vetenskapligt och tekniskt bruk, exempelvis inom sjukvården. Även konsumentprodukter som klockor ingår i segmentet. Sverige har ett stort antal nischade företag som är aktiva på exportmarknaden, till exempel inom medicinska instrument. Getinge Sterilization, Gambro och Electa är några företag på marknaden.

MÖBLER

Varugruppen omfattar produkterna möbler, madrasser, sängkläder och kuddar. IKEA är den absolut viktigaste svenska exportören inom varugruppen.

PETROLEUMPRODUKTER

Varugruppen petroleum innefattar bland annat råolja och raffinerade mineraloljeprodukter. Viktiga företag inom segmentet är Preem, Nynas och St1.

TRÄVAROR

Trävaror omfattar råvaror och förädling av trä och kork, men inte möbler. Exempel på stora svenska företag inom segmentet är Södra Skogsägarna, SCA, Setra, Derome och Holmen.

METALLINDUSTRI

Metallindustrin tillverkar olika typer av hand- och maskinverktyg samt konstruktioner av metall, behållare, containrar samt föremål av metall för hushåll och industri. Hårdmetaller och maskinverktyg är stora exportprodukter med Sandvik som ett ledande exempel men även andra stora exportörer som Gunnebo och Lindab.

ELEKTRICITET

Varugruppen elektricitet inkluderar endast elektricitet. Viktiga exportföretag inom detta segment är Vattenfall, EON och Fortum.

*We help Swedish companies grow global sales and
international companies invest and expand in Sweden.*

BUSINESS-SWEDEN.COM

BUSINESS SWEDEN Box 240, SE-101 24 Stockholm, Sweden
World Trade Center, Klarabergsviadukten 70
T +46 8 588 660 00 info@business-sweden.com
www.business-sweden.com